

21+1

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΓΡΑΦΟΥΝ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΟΥΝ

για το
1821

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

21+1 για το 1821

Συγγραφείς γράφουν, καλλιτέχνες εικονογραφούν

Συλλογικό έργο

Επιμέλεια τόμου: Μαρίζα Ντεκάστρο - Ελένη Σβορώνου
Γλωσσική επιμέλεια-Διόρθωση: Μάνος Μπονάκος

© 2020, Εκδόσεις Κυριάκος Παπαδόπουλος Α.Ε.

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμιά διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγορευτικής των προσβολών της. Κατά τον Ν. 2387/20 (όπως έχει τροποποιηθεί με τον Ν. 2121/93 και ισχύει σήμερα) και κατά τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με τον Ν. 100/1975), απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αποθήκευση σε κάποιο σύστημα διάσωσης και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου με οποιονδήποτε τρόπο ή μορφή, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

Πρώτη έκδοση: Νοέμβριος 2020

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

www.epbooks.gr

Καποδιστρίου 9, 144 52 Μεταμόρφωση Αττικής
τηλ.: 210 2816134, e-mail: info@epbooks.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

Μασσαλίας 14, 106 80 Αθήνα, τηλ.: 210 3615334

ISBN 978-960-484-618-4

21+1

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΓΡΑΦΟΥΝ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΟΥΝ

για το
1821

Οι συγγραφείς αυτού του έργου εκχωρούν τις αμοιβές τους
στο Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού, ως δωρεά.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Διακόσια χρόνια πέρασαν.....	9
Τα φώτα άναψαν και... ..	10
Χιονοκλέφτης.....	12
Τρύπιες κάλτσες, μπαλωμένα τσαρούχια	14
Εφικτό το ανέφικτο.....	16
Το μπουρλότο του Δημήτρη	18
Ο αγαπητικός της Μπουμπουλίνας.....	20
Έλα έξω.....	22
Τρεις γάτοι.....	24
Και Μαριώ... και Ζαφείρης	26
Η σκλάβα.....	28
Η ψυχή της δικαιοσύνης.....	30
Η λέξη με τα τρία έψιλον.....	32
Μπαμπεσιά	34
Σαν παραμύθι.....	36
Το καμηλάκι μου.....	38
Ανάσταση.....	40
Ονειρεύομαι την πατρίδα.....	42
Αϊβαλί.....	44
Ο στρατηγός βοηθάει ακόμα	46
Συνομιλώντας με έναν πίνακα.....	48
Ευχαριστώ, κ. Τζέφερσον.....	50
1821 κουλουράκια.....	52
Χρονολόγιο.....	54
Συγγραφείς.....	56
Εικονογράφοι.....	58

ΔΙΑΚΟΣΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΠΕΡΑΣΑΝ, όμως η Επανάσταση του 1821 είναι δίπλα μας!

Όταν περπατάμε στις πόλεις της Ελλάδας, σε κάθε βήμα συναντάμε τους επαναστάτες του 19ου αιώνα σε δρόμους και πλατείες, βιβλία και εικόνες, αγάλματα που μας τους θυμίζουν.

Αλλά τι ήταν εκείνη η επανάσταση; Μάχες και σκοτωμοί; Πράξεις γενναίων; Συγκινητικές ιστορίες ανθρώπων που την έζησαν; Ιδεών που την έθρεψαν; Υπήρχαν σύμπνοια, ατομικές φιλοδοξίες, ανιδιοτέλεια, πάθος για καλύτερη ζωή;

Ήταν αυτά κι ακόμα περισσότερα!

Οι πρώτες επαναστατικές κινήσεις στην περιοχή μας εκδηλώθηκαν όταν διαδόθηκαν οι ιδέες του Διαφωτισμού και της Γαλλικής Επανάστασης. Ήταν αυτές οι ιδέες που προετοίμασαν τους υπόδουλους λαούς της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας να αγωνιστούν για την ελευθερία τους. Λίγο πριν και λίγο μετά το 1821, οι Έλληνες και άλλοι Βαλκάνιοι υπήκοοι του σουλτάνου ασπαστηκαν τα ιδεώδη για ελευθερία και κοινωνική δικαιοσύνη και πολέμησαν στις πατρίδες τους για την ανεξαρτησία και τη δημιουργία εθνικών κρατών.

Η Ελληνική Επανάσταση δεν ήταν ένα μεμονωμένο γεγονός στη νεότερη ιστορία. Ξέσπασε σε μια εποχή που εκδηλώθηκαν επαναστατικά κινήματα σε πολλά μέρη στην Ευρώπη και στην Αμερική, αλλά και εξεγέρσεις στην Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Το έτος 1821 είναι σταθμός και ιστορική αφετηρία.

Και σήμερα, ζούμε στην Ελλάδα του 21ου αιώνα, στο κράτος που ιδρύθηκε το 1832 μετά από τόσους αγώνες και αντιξοότητες!

Οι ιστορίες που έγραψαν είκοσι συγγραφείς, δύο κομίστρες και εικονογράφησαν άλλοι τόσοι καλλιτέχνες, άλλοτε πατούν γερά στα γεγονότα του τότε και άλλοτε, εντελώς φανταστικές, μας μεταφέρουν στο σήμερα. Γιατί η Επανάσταση του 1821 εξακολουθεί να ζει στις ιδέες και τις αξίες, ακόμα κι αν δεν το συνειδητοποιούμε. Στο βιβλίο μας δεν κάνουμε μάθημα Ιστορίας. Νιώθουμε την Ιστορία διαβάζοντας τα λογοτεχνικά γραπτά άξιων συγγραφέων! Και τη βλέπουμε, την Ιστορία, στις εικόνες που μας περπατούν σε μία πινακοθήκη μικρών έργων τέχνης σύγχρονων καλλιτεχνών και μας γεμίζουν χρώματα και συναισθήματα!

Η Επανάσταση του 1821 μίλησε στους δημιουργούς και τους άγγιξε. Βγήκε από τα βιβλία του σχολείου και τις βιβλιοθήκες και έγινε δική τους.

Και δική μας.

ΤΑ ΦΩΤΑ ΑΝΑΨΑΝ ΚΑΙ...

«Τι είναι όλα τούτα τα βιβλία που άπλωσες στο τραπέζι;»

«Είναι τα βιβλία των επαναστάσεων».

«Δεν βλέπω τίποτα για επανάσταση στα εξώφυλλα. Λόγια, λόγια και κείμενα σεντόνια γράφουν τα βιβλία σου! Εγώ ξέρω ότι επανάσταση σημαίνει μάχες και σκοτωμοί κι εδώ ούτε βλέπω, ούτε διαβάζω τίποτα πολεμικό».

«Είναι βιβλία για άλλες επαναστάσεις. Του μυαλού».

«Μπα, από πότε τα μυαλά κάνουν επανάσταση;»

«Από πάντα! Τα μυαλά γεννούν ιδέες που ανακατεύουν τα πράγματα και τα αλλάζουν».

«Και πότε επαναστάτησαν τα μυαλά;»

«Δεν επαναστάτησαν μια και δυο! Δεν μου λες, τι νομίζεις ότι είναι τα επαναστατικά μυαλά; Είναι πνεύματα μπροστά από την εποχή τους. Η μεγάλη τους επανάσταση έγινε πριν από διακόσια χρόνια!»

«Διακόσια χρόνια πριν; Πού;»

«Σε πολλά μέρη, κι εδώ σ' εμάς».

«Ααα, εννοείς το 1821».

«Ναι, και την Ελληνική Επανάσταση εννοώ, τότε που πολέμησαν οι Έλληνες για να ζήσουν ελεύθεροι και να έχουν δικαίωμα στην ευτυχία. Ξέρεις, έγιναν πόλεμοι ανεξαρτησίας και επαναστάσεις σε χώρες που ούτε τις φαντάζεσαι».

«Για πες...»

«Στην Ευρώπη, στη Βόρεια Αμερική και στη Νότια και αργότερα αλλού. Ψάξ' το! Τώρα όμως σου μιλάω για τις επαναστάσεις που γεννήθηκαν από φιλελεύθερα μυαλά στα πανεπιστήμια και τα επιστημονικά εργαστήρια, αυτές που γράφτηκαν στα βιβλία και έγιναν νόμοι και για εκείνες που βγήκαν από τα μυστικά δωμάτια των συνωμοτών και διαδόθηκαν παντού. Επιστήμονες, φιλόσοφοι, έμποροι, συγγραφείς, ποιητές, μουσικοί, ζωγράφοι, κόσμος και κοσμάκης. Κανένας δεν έμεινε απέξω! Σαν να φύσηξε ένας ανανεωτικός άνεμος τον 19ο αιώνα. Και με τον καιρό, ο κόσμος έμαθε αυτές τις καινούργιες ιδέες, τις μοιράστηκε και έχτισε το μέλλον!»

«Μα ποιες ήταν οι καινούργιες ιδέες των παλιών βιβλίων;»

«Άνοιξέ τα και θα καταλάβεις! Γράφουν αυτά τα βιβλία ότι η κοινωνία έπρεπε να αλλάξει προς το καλύτερο. Προς όφελος κάθε ανθρώπου πάνω στη Γη. Πως έπρεπε να υπάρχει ισότητα μεταξύ των ανθρώπων. Να υπάρχει ισονομία, που θα πει πως οι νόμοι δεν επιτρέπεται να κάνουν διακρίσεις. Και πως όλοι θα μπορούσαν να υπερασπίζονται ελεύθερα τις πεποιθήσεις τους. Και πως η επιστήμη όφειλε να βασίζεται στα πειράματα και τις αποδείξεις και όχι στις άγιες Γραφές, η γνώση και η μόρφωση να είναι κοινό αγαθό. Για όλους!»

«Αυτά που μου λες τα ξέρω κι εγώ και όλοι. Δεν είναι καινούργια...»

«Κάποτε ήταν! Και σε πληροφορώ πως ούτε σήμερα ισχύουν παντού. Μάθε λοιπόν πως για να ζούμε εμείς όπως ζούμε, με ελευθερίες και δικαιώματα, έγιναν επαναστάσεις με χαρτί και με μολύβι, με συζητήσεις και επιχειρήματα, με πολέμους και αίμα. Τίποτα δεν χαρίστηκε από κανέναν σε κανέναν!»

«Ένα όνομα για όλα αυτά;»

«Διαφωτισμός. Είμαστε τα παιδιά του, κι εμείς κι εκείνοι που πολέμησαν για να τον επιβάλουν».

ΧΙΟΝΟΚΛΕΦΤΗΣ

Τον λέγανε χιονοκλέφτη επειδή ανέβαινε στο όρος, φόρτωνε χιόνι και το κατέβαζε. Κι ήταν εφτά χρονών.

Είχε κι έναν σκυλάκο που τον λέγανε Καρτσόνι γιατί είχε άσπρα πατούνια και σαν να φορούσε καρτσονάκια στα λιγνά του ποδάρια.

Από τον Ιούνη κιόλας άρχιζε να ξεραίνεται το στόμα του πασά. Είχε λοιπόν διατάξει να του κατεβάζουν χιόνι απ' το βουνό να το βάζει στο ποτό του να δροσίζεται. Ο χιονοκλέφτης είχε δεχτεί να του το φέρνει κι ας τον κορόιδευαν τα άλλα παιδιά.

Είχε τους λόγους του που το 'κανε αυτός. Εκείνα δεν ήξεραν.

Αχάραγα ακόμη ξεκίνησαν, μπρος αυτός με το καλάθι περασμένο στους ώμους κι ένα δέμα στον πάτο του. Ξοπίσω το Καρτσόνι.

Λίγο πριν απ' την κορφή, περίπου στη σπηλιά του Κούκουρα κι όταν ο ήλιος ήταν κάθετος, κατέβασε το καλάθι του και κάθισε σε μια πέτρα. Έβαλε το χέρι του στο στόμα, έβγαλε έναν μακρόσυρτο ήχο ουγουγουσού κι ύστερα η νχώ ανέλαβε να τον σκορπίσει εδώ κι εκεί στις ερημιές. Ένας αειτός έκοβε βόλτες κάπου ψηλά. Σε λίγο ένα αγόρι εμφανίστηκε, δεν θα 'ταν ακόμη είκοσι χρονών, κι ο χιονοκλέφτης χύθηκε στην αγκαλιά του.

«Κωστή, αδερφέ μου!»

Σφιχταγκαλιάστηκαν κι ύστερα ο Κωστής έβγαλε απ' το καλάθι το δέμα, που 'χε μπαρούτι, άρτους και κρασί.

«Θα τα καταφέρουμε, αγόρι μου, το ξέρεις; Είμαστε πολλοί εδώ πάνω που πολεμάμε τους Τούρκους από τα βουνά. Εδώ ψηλά δεν μπορούν να μας βρουν. Με τη βοήθειά σου, μ' αυτά που μας φέρνεις θα τα καταφέρουμε» είπε ο Κωστής.

«Γιατί εδώ δεν μπορούν να σας βρουν;»

«Γιατί τα βουνά είναι άγρια κι οι Τούρκοι δεν μπορούν ν' ανέβουν. Σε λένε ακόμα χιονοκλέφτη τα άλλα;» είπε ο αδερφός του και του ανακάτεψε τα μαλλιά.

«Και πασαδάκι με λένε, πως υπηρετώ τον πασά» είπε λυπημένος.

«Επειδή δεν ξέρουν, γι' αυτό. Τρέχα τώρα μην αργήσεις και σε καταλάβουν, κι όλα θα γίνουν. Είμαι περήφανος για σένα, χιονοκλέφτη μου» είπε ο Κωστής.

Όταν ύστερα από λίγη ώρα ανάβαση συνάντησαν το χιόνι, το Καρτσόνι σήκωσε το πίσω πόδι του κι έκανε τσίσα. Ο χιονοκλέφτης κοίταξε τον σκυλάκο του και του ήρθε μια ιδέα. Φτυάρισε το χιόνι σ' εκείνο ακριβώς το σημείο και το φόρτωσε στο καλάθι του. Αυτό θα 'ταν το χιόνι του πασά. Απ' το Καρτσόνι, με αγάπη!

Στην κορφή του όρους ο αέρας φύσηξε ελευθερία. Ο μικρός χιονοκλέφτης γέμισε την ψυχή του μ' αυτήν, και με το Καρτσόνι να χοροπηδάει τριγύρω του, τράβηξε γελαστός τον δρόμο της επιστροφής.

Το 1821 «μίλησε» σε δημιουργούς,
συγγραφείς και εικονογράφους, και τους άγγιξε:
οι συγγραφείς έγραψαν φανταστικές ιστορίες
με φόντο την Επανάσταση του 1821
και οι καλλιτέχνες τις εικονογράφησαν.

Στο βιβλίο μας δεν κάνουμε μάθημα Ιστορίας.
Νιώθουμε την Ιστορία διαβάζοντας τα λογοτεχνικά
γραπτά άξιων συγγραφέων! Και τη βλέπουμε, την Ιστορία,
στις εικόνες που μας περπατούν σε μία πινακοθήκη
μικρών έργων τέχνης από αγαπημένους εικονογράφους.

Διακόσια χρόνια πέρασαν από την Επανάσταση του 1821.
Όμως οι ιδέες και οι αξίες της βρίσκονται δίπλα μας, σε κάθε βήμα!

Για την ενίσχυση του Δικτύου

ISBN 978-960-484-618-4

9 789604 846184

Κωδ. μηχ/σης 12.617

www.epbooks.gr